

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Браїлка Ігоря Анатолійовича «Формотворення в дизайні сучасної жіночої зачіски: джерела інспірацій та технології», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 «Дизайн» галузі знань 02 «Культура і мистецтво»

Обґрунтованість вибору теми дослідження

Дисертаційна робота І. А. Браїлка присвячена комплексному дослідженню формотворення в дизайні сучасної жіночої зачіски – темі, що є актуальною як у науковому, так і в професійному вимірах. У сучасній культурі дизайн зачіски дедалі активніше виходить за межі прикладної сфери індустрії краси та набуває ознак самостійної художньо-проектної практики, інтегрованої у fashion-систему, візуальну культуру, сценічне мистецтво та медіапростір. Водночас теоретичне осмислення процесів формотворення у цій сфері в українській науці залишається фрагментарним, що й зумовлює актуальність представленого дослідження. Слід наголосити, що автор обирає для аналізу не окремі стилістичні тенденції чи технологічні аспекти перукарського мистецтва, а саме проблему формотворення як системоутворювального принципу дизайну зачіски. Такий підхід дозволяє розглядати зачіску як складну просторово-композиційну структуру, в якій поєднуються пластика, силует, ритм, колір, текстура та образна концепція.

Актуальність роботи посилюється тим, що сучасний дизайн зачіски формується в умовах стрімкої трансформації візуальної культури. Соціальні мережі, цифрові платформи, fashion-фотографія та глобальні комунікації суттєво змінюють механізми поширення естетичних моделей і професійних тенденцій. Автор слушно звертає увагу на те, що сьогодні зачіска стає одним із найбільш мобільних засобів візуальної саморепрезентації людини, а тому її формотворення потребує осмислення не лише як технологічного, а й як культурного процесу. Безумовною перевагою дисертації є прагнення автора поєднати історичний, теоретичний і практичний рівні аналізу. У роботі простежується еволюція формотворчих принципів від традиційних культурних моделей до сучасних концепцій біонічного, архітектонічного та мінімалістичного формотворення. Отже, автор розглядає сучасний дизайн зачіски як результат тривалого розвитку художніх систем.

Окремо слід відзначити актуальність теми для освітнього процесу. У сфері підготовки дизайнерів зачіски та стилістів сьогодні особливо відчутною є потреба у теоретично обґрунтованих моделях проектування, що

враховують не лише технічні навички, а й композиційне мислення, принципи формотворення та культурний контекст. Таким чином, тема дисертації є актуальною, науково значущою та відповідає сучасним тенденціям розвитку дизайну і візуальної культури.

Новизна одержаних наукових результатів дослідження, повнота їх викладення у публікаціях здобувача

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у формуванні цілісного підходу до аналізу дизайну зачіски як художньо-проектного явища. Автор уперше комплексно досліджує формотворення сучасної жіночої зачіски у взаємозв'язку естетичних, технологічних та культурних чинників. До найвагоміших наукових результатів дисертації належать: обґрунтування триетапної моделі формотворення зачіски; визначення ролі джерел інспірацій у процесі проектування; аналіз сучасних формотворчих концепцій у дизайні зачіски; систематизація принципів біонічного та архітектонічного формотворення; дослідження кольору як інструмента конструктивного моделювання форми; уточнення особливостей розвитку української перукарської школи. Цінним є те, що автор не обмежується суто описовим аналізом тенденцій, а прагне виявити внутрішню логіку формотворчих процесів та їх взаємозв'язок із соціокультурними змінами. Науково перспективним виглядає також введення до дослідницького поля сучасних конкурсних практик, цифрових платформ та медіасередовища як чинників професійного розвитку дизайну зачіски. Завдяки цьому дисертація відображає актуальний стан сучасної індустрії.

Основні результати дослідження достатньо повно викладені у публікаціях автора. Положення дисертації апробовані у фахових виданнях, матеріалах міжнародних та всеукраїнських конференцій. Тематика публікацій відповідає змісту роботи та відображає послідовність наукових пошуків здобувача.

Обґрунтованість отриманих результатів – наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертація характеризується належним рівнем аргументованості та внутрішньої логічної цілісності. Автор послідовно реалізує поставлені завдання, а висновки органічно впливають із проведеного аналізу. Обґрунтованість наукових положень забезпечується широкою джерельною базою, яка включає професійні матеріали індустрії краси, конкурсні роботи, візуальні джерела та авторські творчі проекти. Позитивно слід оцінити поєднання теоретичного аналізу з практичною апробацією результатів. Авторські творчі роботи є не лише ілюстративним матеріалом, а й підтвердженням ефективності запропонованих принципів формотворення.

Переконливими є висновки щодо ролі кольору в сучасному дизайні зачіски. Автор доводить, що колір функціонує не як другорядний декоративний компонент, а як активний інструмент побудови форми, просторової динаміки та композиційного акцентування. Суттєвим здобутком роботи є також аналіз взаємозв'язку зачіски з костюмом, макіяжем, пластикою образу та загальною візуальною концепцією. Такий підхід демонструє розуміння дизайну зачіски як частини комплексного проектування образу.

Наявність теоретико-методологічного підґрунтя дослідження

Теоретико-методологічна база дослідження є репрезентативною та достатньо обґрунтованою. Автор використовує широкий спектр методів: історико-генетичний; порівняльно-типологічний; мистецтвознавчий; структурно-функціональний; метод композиційного аналізу; метод проектного моделювання; біографічний метод. Перевагою дисертації є міждисциплінарність. Автор інтегрує підходи дизайну, культурології, історії мистецтва, *fashion studies* та візуальних студій, що дозволяє комплексно аналізувати сучасний дизайн зачіски. Особливо важливо, що методологія роботи має прикладний потенціал і може бути адаптована до професійної та освітньої практики.

Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення дисертації є значним. Результати дослідження можуть бути використані: у професійній діяльності стилістів і дизайнерів зачіски; у викладанні дисциплін дизайнерського та мистецького спрямування; у розробленні навчально-методичних комплексів; у *fashion*- та сценічних практиках; у підготовці конкурсних проектів. Важливим є те, що автор пропонує не лише теоретичні узагальнення, а й практичний алгоритм роботи з формою, кольором і джерелами інспірацій. Практичну цінність мають і авторські рекомендації щодо поєднання біонічних принципів, етнокультурних мотивів та сучасних технологій у процесі формотворення зачіски.

Відсутність порушень принципів академічної доброчесності

Аналіз тексту дисертації та публікацій автора свідчить про дотримання принципів академічної доброчесності. Робота виконана самостійно, усі використані джерела зазначені належним чином. Ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації не виявлено.

Зауваження та дискусійні положення

1. У роботі ґрунтовно проаналізовано сучасні формотворчі концепції, однак меншою мірою розглянуто питання взаємодії дизайну зачіски з гендерними трансформаціями сучасної культури та тенденцією до розмивання традиційних моделей жіночого образу.

2. Автор переконливо досліджує роль етнічних джерел інспірацій, проте доцільним могло б бути ширше висвітлення механізмів адаптації традиційних мотивів до глобалізованого fashion-середовища без втрати їхньої культурної автентичності.

3. Дискусійним видається питання меж між дизайнерською концептуальністю та комерціалізацією сучасного дизайну зачіски. У роботі ця проблема окреслена, однак потребувала б більш розгорнутого теоретичного аналізу.

4. У контексті аналізу цифрових технологій автор переважно акцентує увагу на можливостях візуалізації, однак менш детально розглядає потенційний вплив алгоритмізованих AI-рішень на уніфікацію естетичних моделей у сучасному дизайні зачіски.

Зазначені зауваження мають переважно дискусійний та рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Браїлка Ігоря Анатолійовича «Формотворення в дизайні сучасної жіночої зачіски: джерела інспірацій та технології» є самостійним, завершеним і актуальним науковим дослідженням, виконаним на високому теоретичному та методологічному рівнях. Отримані результати мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення для розвитку сучасної теорії дизайну та професійної практики дизайну зачіски.

Дисертаційна робота І. А. Браїлка відповідає спеціальності 022 «Дизайн» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а також вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 759 від 31.05.2019), а її автор, І. А. Браїлко, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 «Дизайн».

Кандидат філософських наук, доцент,
завідувач кафедри дизайну та образотворчого мистецтва,
факультету технологій та дизайну
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

